

SVE O TVOJOJ MAJCI

Ediju Hintonu, sinu Alabame

Drago moje dete. Tvoja je mati ovde, ne baš u potpunosti, ali i pored svega ovde. Za nju je ovo bila teška godina, ali, bez sumnje, još i teža za tebe.

Upravnik mi kaže da sada imaš porodicu koja te je usvojila. Otvori im svoje srce. Oni su tamo tebe radi. Oni će ti pomoći da se pribereš posle prerane smrti tvoga oca. Oni će ti takođe pomoći da razumeš razloge zbog kojih sam ja ovde.

Zapamti da te tvoja mati voli, uprkos svom izmrcvarenom stanju. Isto tako nemoj da zaboraviš, ljubav ne obitava samo u srcu i u svesti. Ako je potrebno može da se uvreži i u nožnom palcu. Onda veliki palac tebi, najmiliji i jedini sine moj.

* * *

Upravnik koji se dosta trudi da me obaveštava o tvojim naporima, rekao mi je da si očevu tragediju primio dosta hladnokrvno. Tvoja zrelost ostavlja na mene ozbiljan utisak. Očigledno tvoja nova porodica misli da si ti „bistar“ i „veoma pametan“. Zamisli samo! Tata bi od ponosa dobio plikove na dlanovima.

Ti toliko toga nosiš u sebi da ćeš to tek imati da otkriješ. Dokle god budeš nastavio da se boriš, ispituješ i istražuješ, to će te približiti neviđenoj slavi. Ja ti to obećavam. Ne brini, znam kako stvari idu. Tvoja luda majka ne treba da te ometa. Ti treba da izgradiš sebi novi život, solidni život.

Kao što je pisao dragi Gete: „Želiš li da život učiniš plemenitim? Onda se ne osvrći unazad ka prošlosti, i premda ćeš se osećati pomalo izgubljenim, ipak se ponašaj kao da si se iznova rodio.“

Slatka moja bebo, otvori svoje srce dobroti i sigurnosti koje ti tvoja nova porodica pruža. Sve će ti to biti od velike koristi, a što se mene tiče, ja samo želim da služim tome cilju.

* * *

Štogod radiš, nemoj očajavati. Ti si izuzetna osoba i zaslužuješ društvo isto tako ništa manje izuzetnog sveta. Nemoj se zadovoljavati manjim od toga. S vremenom ćeš ti već naći svoje mesto. Daj vremenu vreme. Uzđaj se u mene.

Čula sam za tvoje bekstvo, moj najdraži borče. Nadajmo se da sve ovo znači kako si uspeo da se izboriš za malo lične sreće. (Malo? Da li ti je ova reč poznata? Ako nije, dozvoli da te poučim barem u jednoj oblasti: nabavi sebi rečnik i što više se njime služi.) Nikada ne napuštaj svoj duh. Rodio si se sa nemalim darovima. Ti si od svog oca nasledio sklonost ka nastranom, kao i vetar pod krilima. Za jednog dečaka od jedanaest godina ti svakako imaš

i te kako duha. Znaš li ti da kada si se rodio sve bolničarke su bile savršeno zapanjene tvojom ljupkošću i sve su bez razlike rekly da si ti mudra duša?

* * *

Sanjala sam te prošle noći. Imao si duge ruke koje su blistale na svetlosti zvezda. Nije bilo meseca, ali su tvoje ruke i noge bile kao od vode i menjale su se kako su se smenjivale plima i oseka. Bio si tako divan i otmen, a oči su ti bile plave i bele, kao oči kakve je imao tvoj otac, i u njima se topila neka čudna čar. Osećala sam se jačom zato što tebe vidim tako snažnog. Bogovi su se okupljali oko tebe da ti iskažu poštovanje, uvažavali su te i obasipali poklonima koje tvoja mati nije mogla ni da zamisli, a kamoli da sebi dopusti. Bilo je i nekih bogova koji su bili ljubomorni na tebe, ali sam ih oterala. Ostali su bili uz tebe i rekli kako te čeka velika budućnost. Nažalost, san mi nije dozvolio da čujem njihove tačne reči. Do mene je dopirao samo utisak, ali kakav utisak! Naravno, snovi su varljiva stvar, ali s obzirom na to da je ovaj izgledao pun izričitog znamenja, odlučila sam da ga sa tobom ovde podelim.

* * *

Mali moj borbeni vikinže, rešila sam da ne ispitujem tvoje ćutanje. Ti brzo prerastaš u čoveka i ja nisam slepa u odnosu na činjenicu da moja ohrabrenja, ljubav i vera (da ne spominjemo moje glupave kletve) ne znače mnogo nasuprot nepravdama u svetu sa kojima se svakodnevno suočavaš. Meni ne polazi za rukom da shvatim tvoje neprekidno ćutanje po tom pitanju, ali moram da se pouzdam u tvoje nagone.

Ali uprkos tome, nemoj me vređati time što ćeš potcenjivati moju sposobnost da tumačim tvoju ličnost, razumem znakove koje šalješ, i rešavam tvoje šifrovane poruke. Ti si plot moje plati. Tvoje su kosti moje kosti. Ja te poznajem suviše dobro. Ja te savršeno čitam. Razlog zbog kojeg si pobegao u polja i tamo se osam dana skrivao – kao neznanac, niko, jedan preživeli – za mene nisu nikakva tajna. Jasno, ti si izvanredno vešt da opstaneš pod takvim okolnostima, ali shvati nešto: sa tvojim sposobnostima može se dospeti i mnogo dalje. Treba samo da budeš u to ubeđen, a onda ćeš već naći bolji izlaz i rešenje.

* * *

Ti si jedno čudesno prisustvo koje će u godinama pred nama naučiti svet da ga voli. Nemoj zaboraviti, ti božanstveno i meni predrago stvorenje, ako bilo ko pokuša da ti zarobi i sahrani dušu – taj će se zaplesti u moju srdžbu i bes i tako propasti. Samo oni koji će biti uz tebe biće toplo upamćeni i blaženi.

* * *

Ja sam još uvek živa. Nažalost, zimsko mrtvilo nije bilo blagonaklono prema tvojoj majci jer se vratila onom stanju koje ju je pre svega ovde i dovelo, isto ono stanje protiv koga se tako plemenito borio tvoj blistavi otac.

Svi ovde, poglavito čestiti upravnik, bili su prema meni ljubazni i pažljivi, ali njihovi naponi ipak nisu mogli da me otrgnu iz ove moje pustoši i često, bojim se da to moram da priznam, moga halucinantnog stanja. Tužno, ali istinito, tvoja majka ponekad čuje stvari.

Barem su mi pomisli na tebe donosile trenutni mir. Samo pominjanje tvoga imena bilo je dovoljno da u meni probudi mila sećanja na kišom orošene livade, izdanke metvice u čaju i jedrilice koje u ponoćne sate ostavljaju za sobom svetlucave brazde na moru – čitava istorija zvezda za tren uhvaćena u Moreuzu.

* * *

Ti si se i te kako potrudio i – hopala! – uspeh nije izostao. A sada beži odatle što je moguće pre. Ti si slobodan. Sve od Tuskaluse pa do Florensa. Ne osvrći se i ne brini. Imaćeš ti uskoro vesti od mene. Vraćajući se lagano staroj ličnosti, vežbajući osmeh u ogledalu kao što sam to činila kada sam bila dete, ostajem s ljubavlju tvoja.

* * *

Tako to ide i neko se mora pomiriti da će biti šta će biti. Tvoja majka je željna tvojih vesti. Ona je bez saveznika. Novi upravnik – da, i on se pojavio! – i ne osvrće se na njene molbe. Pomoćno osoblje se cereka iza njenih leđa. I sada, što je od svega najgore, njena jedina svetiljka vodilja je nestala. Nijedne reči, nijednog znaka, ništa.

Svakog budnog trenutka, ja doživljam tvoju posetu. Da li sam ja sve pogrešno videla? Da li te je poseta odbila, dovela u neprijatan položaj, razočarala, bila odlučujuća u tome da odeš zauvek, da samo stegneš zube dok ti propisano vreme nije omogućilo da odeš bez teškoća? A ja, da li sam ja sve to videla i loše protumačila tvoje osmehe i kikut kao znake ljubavi, nežnosti i odanosti? Ništa nisam shvatila. Sve propustila.

U svakom slučaju, nemoj dozvoliti da mi barem u grobu ne stignu vesti koje toliko želim da čujem. Ako gradiš planove da me napustiš, bar mi ukaži ovo poslednje poštovanje.

* * *

Činim sve što je u mojoj moći da prihvatim tvoje rešenje da me prepustiš savršenom ćutanju. Volela bih da sam sada mirna kao što je tvoj otac bio tamo gore dok je leteo. Želela bih da ne moram da čujem čangrtanje i huku motora kao i krike tvoga ćutanja.

Žao mi je što si video ono što si video u meni. Žao mi je što sam te naterala da pobegneš. Moram da shvatim. Moram da prihvatim. Moram te pustiti da odeš. Ali to je teško. Ti si sve što imam.

* * *

Svoje dane provodim onako kako sam ih stalno provodila, samo što sam sada shvatila razloge zbog kojih sam utamničena, a i mnogo više od toga. Da sam samo sve ovo znala onda kada je tvoj otac još bio živ, možda sam mogla da prištedim njegovom srcu sve one napore i terete. Vreme se tako čudno stara o svemu tome.

* * *

Meni sada više nema izlaza. Znam da novi upravnik zna da ja to znam. Zauzvrat on zna da ja znam da on zna. Ove stranice su moje jedino bekstvo. Barem one beže.

Moje godine su se ustremile, moje tajne se ruše i drobe. Čak ni jedini član moje porodice, moj sin jedinac, ne dolazi da me vidi.

Kad me budu umorili kako ćeš se ti osećati?

* * *

Najdraži moj čoveče-dete! Nikakvog znaka od tebe. Samo dani koji se beskrajno utapaju u druge dane. Rak vremena. Čvorovi od kiše, ne od razuma. I ne, aspirin neće pomoći. Neće pomoći. Neće.

Ja živim na kraju nekog beskrajnog hodnika, kog srećni prokletnik može da zove paklom, ali mnogo manje srećni ateisti – a tvoja je mati njihov predvodnik – moraju jednostavno da se naviknu i zovu svojim domom.

Moja draga i jedina iskro nade! Izgaraj plamenom. Mirno. Zašto se osećam kao da te nikada više neću videti?

* * *

Ovo ti pišem u najvećoj mogućoj žurbi. Tvoj propust da odgovoriš ili se čak pojaviš u potpunosti opraštam. Sve što sam dosad preživela bleđi pred ovim poslednjim obrtom događaja. Biću srećna ako preživim ovaj čas. Ne mogu čak ni krevet da napustim. Novi upravnik. Vezuje me crnim trakama kao da sam poklon. Ima li jadrnijeg poraza od toga da se osećaš kao božićni poklon koji nikada nije nađen, nikada otvoren.

* * *

Premda ti to nikada ne pitaš, koliko puta moram da ti odgovorim? Bio je to nesrećni slučaj. Nisam nikada želela da te ispečem. Nisam mislila da ti ostavim beleg. Imao si samo četiri godine i ja sam se osećala užasno u kujni. Žao mi je, mnogo mi je žao, mnogo mnogo mnogo. Molim te, oprosti mi. Molim te. Oprosti mi. Oprosti. Zrela zemlja svakodnevno zjapi da me proguta.

* * *

Najdraži, premili sine! Nemoj zaboraviti da me je tvoj otac zaustavio i doveo u Vernon. Možeš da se setiš. Možda ne. Imao si osam godina. Bio je to poslednji put da sam te videla pre nego što sam te mnogo godina docnije videla, da bi opet nestao iz mog vida.

Odlazio si kao što sam ja odlazila i tako sam pokušala pre tog velikog odlaska da ti dodelim najveći od svih poklona. Najčistiji od svih poklona. Poklon koji će okončati sve poklone.

Poljubila sam te u obraze i glavu i malo posle stavila svoje ruke oko tvog vrata. Kako ti je pocrvenelo tada lice premda su tvoje tanane ruke ostale stegnute oko mojih ručnih

zglobova. Ali ti se nisi opirao kao što sam ja očekivala. Ti si verovatno shvatio šta sam ti ja to radila. Bio si možda i zahvalan. Da, bio si zahvalan.

Na kraju, međutim, oči su ti se zacaklile i odlutale na drugu stranu. Ruke su ti se opustile i ti si se umokrio. Nisi se samo umokrio.

Nikada neću znati koliko si bio blizu te legendarne ivice jer je tvoj otac najednom došao i umešavši se riknuo, napravivši pravu savršenu besmislenu eksploziju, ali isto tako i uz reč-dve pune ljubavi, dovoljno snažne da zaustave delovanje jedne druge ljubavi, spreče njen zahvat, čak me i odbace unazad i tako te oslobode od mene, od same mene i moje beskrajne želje.

Bio si u dosta gadnom stanju, ali osim neprijatnog kašlja i prljavih pantalonica i nekih polumesečastih zasekotina na zadnjem delu vrata, dosta brzo si se oporavio. Ja nisam. Tada sam imala duge, smešne ljubičaste nokte. Prvo što su uradili kada sam dospela ovamo bilo je da me vežu i da mi ih odseku.

Ali, i pored svega, bila je to ljubav. Uvek zbog ljubavi. Uvek.

Možda je, u stvari, trebalo da se sramim. Samo što mi to nije polazilo za rukom.

Bilo kako bilo, suze ipak nisu izostale.

* * *

Upravnik mi je strpljivo objasnio, valjda po hiljaditi put, da su moja razna raspoloženja rezultat lošeg spoja. Ja sam prihvatila najveći deo njegovih procena. Ponekad, međutim, pitam se da li su koreni mojih problema negde drugde. U mome džeksonvilskom detinjstvu, na primer.

Volim da verujem kako je tih dana – što nije baš ista stvar kao zaista verovati – jedino što mi je bilo potrebno da preživim bio glas koji mi moja sopstvena majka nije nikada dala. Glas koji nam je svima toliko potreban, a koji ja nisam nikada čula.

Jednom, pre mnogo godina, posmatrala sam malu crnkinju kako se okliznula na uličnom ivičnjaku odraivši oba kolena. Kada se digla, cvileći kao sirena, videla sam da su joj cevanice i dlanovi na šakama uprljani od povreda.

Njena majka nije pri ruci imala ni gaze ni neki antiseptik niti vode, ali je i pored toga uspela da se postara oko kćerke. Uzela ju je u naručje i počela da joj, ne prestajući, šapuće savršeno utešne reči, dovoljno snažne da u potpunosti obgrle njeno dete i da ga primire, i to sa nekoliko reči: „Sve će biti u redu. Sve će biti u redu.“

Meni je mati rekla samo: „To tako ne može.“ Bila je u pravu. Nije uopšte moglo tako.

* * *

Ukoliko te moje suze unesrećuju, shvatićeš da nisu bile prolivene od bola ili gorčine, već iz čiste blaženosti što si tu sa mnom, u stanju da bez trunke napora podigneš duh, poneseš tu hrpu oveštalih kostiju, mene celu, čitavu i sa toplinom u mili zagrljaj moga deteta.

Po nekoliko sati, svaka minula godina popuštala bi svoj zahvat. Osećala sam se slobodnom i prostodušnom. Iznova devojčurak koji ide u školu, ponovo se kikoće po ceo dan i to u prisustvu jednog tako finog mladića.

Tvoje pustolovine po Džordžiji držale su me između srčanog udara i smeha. Ti pričaš, tako lepo, te svoje priče, o svim tim tvojim skitanjima po južnjačkim palatama i budžacima. Radujem se što vidim da si povratio dobar deo kilograma koje si bio izgubio.

Naravno, sada dok ti pišem počinjem da shvatam u kojoj meri si bio obazriv da me sačuvaš od saznanja o tvojim krupnijim nedaćama i oštećenjima. Kako bih mogla da ne cenim tvoje instinkte da me poštediš? Bilo kako bilo, budi ubeđen da je meni dobro i da mi ništa ne bi bilo draže nego da budem uz tebe, da ti budem od pomoći u teškim časovima, i tamo gde prepreke izgledaju neprebrodive, a protivnici nepovredivi, da iznova preuzmem na sebe ulogu veštice i bacam jezive čini naokolo.

* * *

Otvori se prema meni. Neću povređivati tvoje tajne. Nemoj misliti da tvoja mati ne može da pročita u svom sopstvenom detetu traumu koju još uvek i ujutru i uveče podnosi.

* * *

Nadareno moje detence. Tvoja pisma nisu hartija i olovka. Ona su staklo, mutno staklo u kojem mogu beskrajno da zurim u svoga mlađanog i lepog sina koji odapinje strele kao nekakav Čarli Paton. I kao kruna svega, zmaj napravljen tvojim rukama još uvek lebdi među hramovima Alabame. Prosto je neverovatno kako neprestano osećam poboljšanje. Prvi put upravnik je izrazio mišljenje kako bih mogla i da napustim ustanovu. Svakoga dana čitam, pišem, vežbam, dobro jedem i uživam povremeno gledajući filmove i televiziju. I tvoj otac je imao takve trenutke. Kada bi govorio o letenju – njegovoj jedinoj pravoj ljubavi – i njemu je polazilo za rukom da zaustavi svet.

Prvi put, osećam se normalno. Znam da si ponesen plimom svojih zbivanja, ali da li bi ipak mogao da mi kupiš jedan kufer? Biće mi potreban jedan poveći, a pored toga i jedna torba. Mogu da budu bilo koje boje, mada bih najviše volela boju sličnu ametistu, heliotropu ili bledoljubičastu.

Toliko je vremena prošlo otkako sam putovala da sam i zaboravila da li se prtljag predaje pre ulaska, na stanici, ili se sve unosi u kupe? Da li postoji za to prostor ispod ležišta ili sam zaboravila da postoji i neki drugi prostor? To su ti sada moja razmišljanja, najdraže stvorenje.

* * *

Dragi Edi, ponosni izdanku loze Hintonovih! Zašto si mi pisao tako divna pisma a da mi pritom ne pomeneš moj prtljag? Ako moj zahtev predstavlja za tebe teret, volela bih da mi to kažeš. Tvoja mati je jedna sposobna žena. Naći će ona i drugi izlaz.

Kako stvari stoje, ja sam dosta uznemirena. Upravnik je danas otišao, a meni su rekli da sam samo imala pripravan prtljag mogla sam poći sa njim.

Nažalost, i pored toga što sam sasvim u stanju da sklapam i sređujem svoje stvari, moja nesposobnost da ih stavim bilo gde na pogodno mesto sprečavaju moje stupanje u novi život – dremljiva, ispečena suncem, sa tobom. O, voljena moja ljubavi, da li ćeš ikada moći da

shvatiš užasnu težinu življenja, tako smešno zapetljanog tolikim lažima o spokoju i blaženstvu, koje u najboljem slučaju donekle može poboljšati, ali nikada zapravo dozvoliti da rušilački teret uopšte malo popusti, obezbeđujući samo da se iz godine u godinu preživljava uvek na isti način, iz godine u godinu iz godine u godinu u godinu, i sve to zašto?

* * *

Najmiliji mili moj usamljeni dečaće.

Bez odgovarajućeg prtljaga – bledoljubičastog ili boje ametista – ja nisam imala gde da stavim svoje stvari i tako sam sve izgubila. Iskreno da kažem, nemam pojma gde se sve izgubilo. Jasno je da su pčele radilice pokrale stvari.

Usput rečeno, ja sam pogrešila. Upravnik nije otišao. On je još uvek ovde. Na kraju krajeva, ovaj novi je isti onaj od ranije. Drugim rečima, sve je u najboljem redu, premda je raspoloženje starog upravnika u poslednje vreme postalo nešto čudnije.

Mislim da sam ga nekako snuždila. Sada ima nečeg zloćudnog u njegovom ponašanju, što nije naglašeno, ali je uvek primetno, izvesna uvijena žica upletena u plot jednog inače savršeno pristojnog čoveka.

Nije važno. Više ne moram da sebe zamaram osećanjima sveta. Najzad, ja odlazim, premda to nije baš lak zadatak, naročito kada je u pitanju ova stara Big Mama iz Masl Šuza.

Sva podneblja su zamorna. Iskreno rečeno, ja sam iscrpljena svim ovim planiranjem i papirologijom. I ne hajem više za čuvanje važnih i velikih tajni. Da li one uopšte postoje? Svejedno mi je jer nijednu nisam sakrila od tebe, pa neću ni ovu koja je konačno došla na red da se otkrije. Ona ionako nije nikakva misterija niti se tiče svih onih drugih ljudi od kojih smo onoliko bežali i ti i ja – zajedno, ali i svako za sebe. Za jednog jedinca to je jedina prilika da okonča ovo prokletstvo. Ako si je ukrao jednom, ukradi je i drugi put.

* * *

Draga ploti moje ploti, duhu moj. Možda ćemo morati da pronađemo nove načine da budemo u vezi. Ne treba zbog toga da sudiš strogo o svojoj majci. Ona nije vesela kao nekada i možda je čak i nervozna – kao bačena španska lutka. Upravnik mi je već skrenuo pažnju da moja lucidnost ne mora nužno da bude dugog veka. U stvari nije ni mnogo verovatno. Ali tvoja mati tome neće povlađivati. Ona sasvim izvesno to neće učiniti. Ono što ja znam oslobodiće ceo svet.

Nisam nikada pomišljala da će jedan običan znak biti u stanju da do te mere ushiti tvoju majku kao da sam gospodarica ne znam kakvog dobra.

Put je pronađen!

I ovo nije sve: tvoja mati sada zna kako da dođe do toga da se bolje oseća, tako da može za stalno da napusti ovo mesto.

Ljubav ljubavi u najcrnjem od svih godišnjih doba.

Tvoj otac će uskoro doći po mene, vrlo skoro, ali ti, moj jedini voljeni sine, treba malo da pričekáš.

Učini to, mene radi.